

Tellija: Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Protsent tulumaksust mudelid

Jon Ender

18. detsember 2008

Suunamise mudeli eesmärgid

1. Suurendada kodanikuühendustele minevaid rahalisi vahendeid
2. Heategeva mõtteviisi ja filantroopia tugevdamine
3. Tugevdada kodanikuühenduste suhteid oma sihtgruppide ja avalikkusega
4. Detsentraliseerida ja depolitiseerida rahajagamist
5. Tõsta avaliku raha kasutamise efektiivsust
6. Suurendada kodanike osalust riigi juhtimisel, andes neile võimaluse vahetult otsustada osa maksuraha kasutamise üle

Mudelile seatavad tingimused

- Ei tohi pärssida eraisikute annetamise ja filantroopia arengut ega asendada olemasolevaid kaudseid toetusi
- Ei tohi asendada olemasolevaid avaliku sektori poolseid kodanikuühendustele mõeldud rahastamisallikaid
- Tuleb leida tasakaal suurele ühenduste hulgale raha laialipihustamise ja ainult suurte ning üleriigiliste organisatsioonide eelistamise vahel
- 1% maksumaksjate sissetulekust võiks vaikimisi eraldada kodanikuühendustele

Ei tohi pärssida eraisikute annetamise ja filantroopia arengut

- tulumaksuosa suunamise võimalus võib muuta inimesi 'heldemaks'
- võib hakata pärssima tavapärast annetamist ja filantroopiat
- Ungaris, Slovakkias, Poolas ja Leedus kärbiti maksusoodustusi annetustelt
- Praegu on võimalik 1% sissetulekust tulumaksusoodustusena tagasi saada, kui 5% on annetatud – kui lisada veel 1%, siis kaotaks riigieelarve 2%

Ei tohi asendada olemasolevaid avaliku sektori poolseid kodanikuühendustele mõeldud rahastamisallikaid

- Tulumaksuosa suunamise võimalus on täiendav kulu riigieelarvele
- Tuleks selgitada kodanikuühenduste rolli avaliku ja erasektori kõrval
- Mitmeid riigi funktsioone aitavad täita kodanikuühendused
- Rahastamisega saab luua soodsa pinnase aktiivsete kodanike arenguks
- Võib tõusta valimisaktiivsus

Tuleb leida tasakaal väikeste ja suurte organisatsioonide toetamise vahel

- Et tõsta ühenduste tulubaasi on mõistlik piirata abikõlbulike ühenduste ringi
- Eestis on ca 12 000 organisatsiooni, millest teadmata osa moodustavad avalikes huvides tegutsevad
- Inimesed on väheinformeeritud – suur vajadus neutraalse info järele
- Piirkondlikku tasakaalustatud arengut saaks soodustada 1% suunamisega keskmisest sissetulekust
- Jätta lõppotsuse tegemine maakondlikele fondidele

1% sissetulekustest vaikimisi kodanikuühiskonna tarbeks

- Oleks nii ühendustele kui avalikule sektorile teada, mille saab arvestada
- Ühendused on siis vähe motiveeritud avalikkusega suhtlema

Suunamise viisid

Organisatsioonile suunamine

- Ühendused on motiveeritud oma tegevust tutvustama
- Kasvatab tõenäoselt liikmete arvu
- Eestis väitis 58%, et kasutaks organisatsioonile suunamist (2007)
- Võib hakata annetamisega konkureerima
- Kui suunamisse suhtutakse kergekäeliselt, siis ei arenda avalikkuse suhteid ühendustega
- Detsentraliseeritud raha jagamise viis

Maakonnale suunamine

- Valikuvariante vähem ja lihtsam valida
- Saab suunata arenenud piirkondades teenitavad raha vähearenenud piirkondade arengusse
- Vajalik vastav teavitustöö
- Vajalik vältida ühenduste formaalset asutamist vastavasse piirkonda
- Et puudub otsene side organisatsioonidega, siis filantroopia arengut see ei pruugi soodustada
- Saab detsentraliseerida raha jagamist vähem, kui organisatsioonile suunates

Teemadele suunamine

- Valikuvariante vähem ja lihtsam valida
- Tekib teemade valimise küsimus: valitsus, arvamusküsitlused, vajadusanalüüsid
- Teemade jagamine fondide vahel
- Et puudub otsene side organisatsioonidega, siis filantroopia arengut see ei pruugi soodustada
- Saab detsentraliseerida raha jagamist vähem, kui organisatsioonile suunates

Kodanikuühiskonna tarbeks suunamine

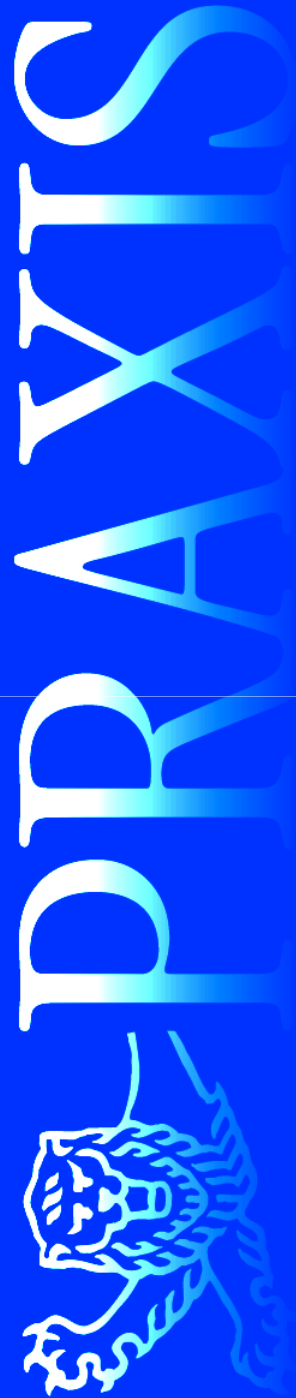
- Pole avalikkuse jaoks huvitav võimalus, sest puudub seos teemade või piirkondadega
- Mõistlik liita nt teemadele või maakondadele suunamise võimalusega
- Keeruline arendada avalikkuse ja ühenduste suhteid
- Tsentraliseeritus kõrge ühe fondi puhul

Suunamine annetuse saanud ühendusele

- Arendab kõige rohkem filantroopiat
- Otsene side organisatsiooniga
- Detsentraliseeritus kõrge
- Oluline on tulumaksusoodustuse võimaluse säilitamine

2 võimalikku Eesti mudelit

Mudel nr. 1

- Arendab suunamise võimaluse kõrval eraisikute annetamist ja filantroopiat ning püüab leida tasakaalu piirkondade ning väikeste-suurte organisatsioonide toetamise vahel
- Annetamisel saab valida, kas soovib tulumaksusoodustust või suunab selle omakorda
- Maakondadele ja kodanikuühiskonna arengule suunamise võimalus
- Saaks suunata 1% keskmisest sissetulekust

Mudel nr. 1

Maakondadele	Eraisikult annetuse saanud Organisatsioonile	KOKKU
2007: 289 milj EEK	2007: 21 milj EEK	2007: 310 milj EEK
2008: 366 milj EEK	2008: 28 milj EEK	2008: 394 milj EEK
2009: 385 milj EEK	2009: 31 milj EEK	2009: 416 milj EEK
2010: 404 milj EEK	2010: 34 milj EEK	2010: 438 milj EEK

* 58% väitis 2007. aastal, et kasutaks organisatsioonile suunamise võimalust, leitud on osakaal maksimaalsest suunamisest (1% kõikide tuludeklareerijate sissetulekust).

**Leitud on 21% annetustest tulumaksusoodustuse nimekirjas olevatele ühendustele.

Aastate 2008-2010 andmed põhinevad Eesti panga nominaalpalga prognoosil ja loodud annetamise-sissetuleku seose mudelil.

Mudel nr. 2

- **Arendab eraisikute filantroopiat ja kodanikuühiskonda laiemalt**
- Annetamisel saab valida, kas soovib tulumaksusoodustust või suunab selle omakorda
- Omakorda suunab riik samasuure summa kodanikuühiskonna üldiseks arendamiseks vastavasse fondi

Mudel nr. 2

Eraisikult saanud Organisatsioonidele*	annetuse	Kodanikuühiskonn a arendamiseks	KOKKU
2007: 21 milj EEK		2007: 21 milj EEK	2007: 42 milj EEK
2008: 28 milj EEK		2008: 28 milj EEK	2008: 56 milj EEK
2009: 31 milj EEK		2009: 31 milj EEK	2009: 62 milj EEK
2010: 34 milj EEK		2010: 34 milj EEK	2010: 68 milj EEK

Täname!

jon.ender@praxis.ee

www.praxis.ee

praxisestonia.blogspot.com